

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 30.

V Ljubljani, v soboto 30. aprila 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 6 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10 do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Iz državnega zbora.

Seja dne 26. t. m. je prinesla poraz desnici državnega zbora. Z večino 8. glasov se je sklenilo, da se toži Badenijevo ministerstvo. Veselje v nemškem taboru je vsled tega brezkončno. Skazo je napravila nemška katoliška ljudska stranka, ki je pustila desničarje na cedilu. Pokazala se je ta stranka jako nezanesljivo zaveznico. Več hrvatskih poslancev ni bilo na Dunaju. Z Nemci so glasovali radikalni Malorusi, nekaj pristašev poljske ljudske stranke, socijalni demokrati in italijanski poslanci. Slovenci so pa glasovali vsi do zadnjega moža zoper obtožbo. Naj sledi tu poročilo o seji.

Prvo razburjenje je povzročil poslanec dr. pl. Hofmann z interpelacijo o razmerah med vlado grofa Badenija in listom „Reichswehr“, češ da je ta list baje od vlade dobil 215.000 gld. podpore, sedaj je pa list vlado tožil, ker mu je podpora ustavljena. Ker znaša dispozicijski zaklad le 100.000 gld., bi Nemci radi vedeli, odkod je Badeni vzel omenjeno podporo, oziroma bi ga radi pritiskali, da bi ono svoto vrnil iz svojega žepa državi.

Poljedelski minister je odgovoril na neko interpelacijo, da bode treba dopolniti vladne naredbе glede izdelovanja umetnega vina in polvina in da se vrše glede potrebnih predpisov že poizvedbe.

Nato se je nadaljevala razprava o obtožbi Badenijevega ministerstva

Poslanec pl. Zallinger (katoliška ljudska stranka) je izjavil, da obsoja dogodke, ki so se godili v novembru lanskega leta v zbornici, in da se bode katoliška ljudska stranka zdržala glasovanja glede obtožbe ministrov. Ker se gre zoper bivšega ministra, ne kaže zadeve odkazovati odseku. Moči svoje in čas porabimo rajši za plodovito delo. Zoper lex Falkenhayn se je govornik že večkrat izrekel; da bi se predlagal motiviran dnevni red, to pa ne kaže praktičnih uspehov in ne vede do cilja. Naš klub je bil zaradi motiviranega dnevnega reda razdeljen v dva nasprotujoča si tabora, to nasprotstvo mora nehati. Sicer pa ne sujmo z ного mrtvega moža (Badenija), bi tudi veliko ne pomagalo, ker se ne dobi potrebna večina, ko bi tudi vsa katoliška ljudska stranka glasovala za obtožbo. (Wolf: Bojite se volilcev! Zallinger: Ne svetoval bi vam, priti mej moje volilce. Wolf: Sedaj pa pridem nalašč! Zallinger: Naši kmetje vam bodo že pokazali!) Zallinger: Ako sodelujemo s Slovani, je to v prid nemškega naroda. Sicer naj se pa liberalci z nami zjedinijo v jezikovnem odseku, da vidimo, če jim je res kaj na tem. Liberalci so nedavno čestili Kathreinu, a ta mož je z našo akcijo zadovoljen; gotovo bi on ne bil več v večini, ako bi bila akcija proti interesom nemštva. Na koncu je Zallinger pohvalil ustavovernega poslanca Grabmayrja, ki je imel pogum, upreti se radikalnemu naskoku, in je prosil, da naj se složijo vsi prijatelji reda, avtoritete in prave svobode, ker preti nevarnost človeški družbi.

Mej Zallingerjevim govorom je pridrl v zbornico Schönerer in je zavpil: „Državno sodišče je razsodilo, da se mora dnevna plača izplačati onim poslancem, ki so bili izključeni od sej. Prosim, vzemite to na znanje!“

Poslanec Bielhöwle (krščanski socijalist) je rekel: Sedaj, ko je odločilo državno sodišče, mora spoznati Falkenhayn, kako krivico je storil. Sokriva je pa tudi katoliška ljudska stranka. Mi tudi zaradi tega trpimo, imenujejo nas „farške hlapce“. Mi smo vedno zastopali nemštvo in tirjali, da naj se odpravijo jezikovne naredbе.

Poslanec dr. Scheicher: Badeni se ni pregrešil samo zoper poslovni red in imuniteto poslancev, ampak je napravil „nefandum crimen“, ko je pahnil našo domovino v sedanji položaj. Badeni nas je hotel napraviti odvisne od Ogerske in sedaj čutimo posledice. V Pragi je zopet vse po koncu. Ne moremo trpeti, da bi pobje delali politiko in predpisovali resnim možem, kaj naj delajo. To ministerstvo dela ravno tako, kakor prejšnja, boji se mladih ljudi, ki kriče po ulici. Tudi Gautsch se je udal, ko so mu mladi ljudje z vseučilišča narekovali zakone, in grof Thun je prijenjal, ko so rogovilli tržaški mladiči. Ministerstvo naj umakne jezikovne naredbе in predloži načrte socijalnih zakonov. Za obtožbo Badenija glasujmo vsi! Četudi Badeni ne bo prišel v ječo, dasiravno je v tako nevarnost pripravil Avstrijo, vsaj nasledniki njegovi si bodo stvar zapomnili in drugače ravnali, ako bode odbor določil, kaj je bilo nepravilnega.

Nato je prišel na vrsto podpredsednik zbornice poslanec dr. Kramar. Komaj so Nemci začuli, da hoče Kramar govoriti, zagnali so grozen hrup in začeli na najbolj ostudni način psovati govornika in Slovane. „Fej, nesramnost, policijski predsednik Kramar, Badenijev lakaj, konjski hlapec, doli z njim!“ je bobnelo po zbornici. V sredi govora je lro zaklical: „Abzug Parlamentsschinder!“ Schönerer: „V ječo z njim!“ Hofer: „Jubiläums-Polizeibüttel!“ in še drugih prismodarij in žganjarskih psokv so nabruhali Nemci brez števila. Čehi so se zbrali okrog govornika kakor telesna straža. Poslanec Kramar je rekel: Preden se je sklenila lex Falkenhayn, ali je bilo res vse tako lepo v zbornici? Kaj pravijo stenografski zapisniki? Kaj deščice na pisalnih mizah? To ni bil več parlament (Čehi: Beznica je bila!) Predsedstvo je ohranilo v najhujem položaju mirno kri. Posebno duhovite obstrukcije baš niste delali! Schönerer in Wolf sta predsedniku ugrabila zvonec. Kaj je bilo potem, veste. Bliskal se je nož! Tako se je proglasilo pravo pesti. Zato je bilo treba v tej sili samoobrambe. Ako bi se bili dostojno vedli, bi bila lex Falkenhayn vkljub obstrukciji ostala mrtva črka. Toda zapisniki kažejo, da je bilo obnašanje v tej zbornici sramotno. Pri takem vedenju se pač lahko razume, zakaj se je sklenila lex Falkenhayn. Mi, predsedstvo in večina, lahko prepuščamo svoje ravnanje sodbi svetovne zgodovine in želimo, da bi tudi Vi tako mirno zrl na to sodbo, kakor mi. S tem končam. Desnica je na čvrste Kramarjeve besede dolgo ploskala, levičarji so pa deloma žvižgali, deloma grizli se v ustnice.

Za obtožbo ministrov so govorili potem še dr. Bareuther (nemška ljudska stranka), ki pa ni prav nič posebnega povedal, Millesi (tudi od nemške ljudske stranke), ki je v imenu koroških veleposestnikov slikal Badenija kot azijskega napolčlovega. Dalje so tvezli v istem tonu nemški naprednjaki dr. Funke, Bendel

in Röhling, ki so trdili, da v tej zbornici ne bode miru.

Poslanec Berner (češki socijalni demokrat) je rekel, da je imel Badeni denar za list „Reichswehr“, ne pa za druge potrebne reči. Kdor Badenija oprost, je sam sebe sodil.

Pri glasovanju se je sprejel predlog da se toži Badenijevo ministerstvo s 175. proti 167. glasovom. Za obtožbo so glasovali: Schönererjanci, nemška ljudska stranka, nemški naprednjaki, krščanski socijalisti in socijalni demokrati kakor jeden mož, pomagali so jim tudi tirski člani katoliške ljudske stranke (razen Dipaulija in Zallingerja), drugi člani te stranke se glasovanja niso udeležili. Zdržali so se glasovanja tudi ustavoverni veleposestniki. Italijani (razen Basevija in Malfattija, ki sta glasovala z levico) in nekaj malo Poljakov tudi ni glasovalo. Z desnico je pa glasoval Stojalovski.

Seja dne 28. aprila je bila zelo kratka. Imel je besedo samo ministerski predsednik grof Thun, ki je podal dobro obrušeno izjavo glede jezikovnega vprašanja. Povedal je, da so za vlado narodnostne želje le jeden del njene naloge. Vlada mora imeti pred očmi skupni blagor, duševne in gospodarske koristi vseh dežel in vseh narodov širne države. Jeden del ne sme napredovati na škodo drugega, temveč treba soglasnega sodelovanja in požrtvovalnosti za skupni blagor v vseh političnih, zlasti narodnostnih vprašanjih. Za sodno postopanje so doslej veljala posebna določila in splošna načela člana XIX. drž. tem. zakonov. Jezikovnih zakonov ni bilo in vlade so se držale načela, da je reševanje jezikovnega vprašanja izključno pravo izvrševalne oblasti. Jaz hočem imeti zakonito uredbo jezikovnega vprašanja, kakor jo želijo tudi razne stranke državnega zbora. Narodnostni boj, ki preti državni ladiji s poginom, naj se s tem poleže. Ako se delo posreči, potem bode ladija razpela jadra ter se zasukala proti pristanišču zdravega gospodarskega razvoja.

V jezikovnem odseku se bodo obravnavala vsa vprašanja, ki se tičejo jezikovnih razmer. Gre se za celo kopico jezikovnih vprašanj, o katerih treba soditi in sklepati različno po zemljepisni legi in uradnih področjih, za katera so namenjena. Zato bode po potrebah države in dežel treba več zakonov, določiti bode treba kompetenco državnega zbora in deželnih zborov, kakor tudi načela za več drugih vprašanj, ki se tičejo narodnostnega življenja. Razgovarjati se bode treba o načelih glede varstva manjšin v posameznih deželah in glede uredbe ljudskega šolstva v jezikovnem oziru, da se ugladijo narodna nasprotstva.

Najprej se je treba zjediniti o temeljnih vprašanjih. Večina pa ne sme skleniti zakona, kateremu bi se odločno upirala manjšina. V odseku naj se zbero zastopniki raznih strank. Vlada želi, da bodi ta odsek stalen. Četudi je razburjenost velika, je vendar mogoče pri dobri volji zjediniti se v stvari, kakor se je zgodilo v moravskem deželnem zboru.

Jezikovni naredbi z dne 5. aprila 1897 stvarnim razmeram dežele nista bili primerni. Tudi jaz se držim načela popolne enakopravnosti, toda način in oblika uveljavljenja sta morala vzbuditi upor. Tudi sedanja naredba se razveljavi, ko dobimo boljši zakon, morda že na

podlagi obojestranskega sporazumljenja. Treba nujnega dela, da rešimo jezikovno vprašanje in potem obrnemo skrb na razna polja gospodarskega in kulturnega življenja. Žalostno bi bilo, ako bi se prebivalci prepričali, da zbornica ni zmožna za nobeno delo. Vse države napredujejo, le pri nas naj bi vse obtičalo? Vstanimo in združimo se k delu, sedanjost in bodočnost nam bodeta hvaležni!

Poslanec dr. Funke je potem predlagal, naj se seja konča, da bodo poslanci posameznih strank proučili vladno izjavo in vedeli ravnati se pri razpravi o jezikovnih predlogih. Predlog se je vsprejel. Čuti se, da nemški nacionalci ne bodo prej hoteli voliti jezikovnega odbora, dokler se ne odpravijo dosedanje jezikovne naredbi. Da v to tirjatev Čehi ne morejo privoliti, je umevno. Vlada pa odločno vzdržuje za sedaj Gautscheve jezikovne naredbi.

Dne 28. aprila je bila najprej tajna seja zaradi vprašanja, ali naj se čitajo vse interpelacije poslancev v državnem zboru. Spržili so to zadevo socijalni demokratje. Sklenilo se je s 127. proti 106. glasom, da se smejo interpelacije prečitati v javni seji. Na ta način se lahko konfiskovani članki spravljajo v javnost, treba je le, da članek vtakne kak poslanec v interpelacijo. Zato se je potegoval tudi Wolf, češ da se na ta način prepreči objektivno postopanje pri sodiščih. Stojalovski je pa zastopal mnenje, da naj se ne čitajo interpelacije, katerih vsebina meri proti veri in morali. Soc. demokrati so ga zaradi tega napadli. Tudi Čehi so bili za cenzuro pri interpelacijah.

V javni seji je poslanec Žičkar potem interpeliral ministra za deželno brambo zaradi varovanja njiv in vinogradov pri vojaških vajah in je zahteval, naj se vojakom da prilika, da bodo mogli izvrševati verske dolžnosti.

V razpravo so prišli nato nujni predlogi o jezikovnem vprašanju. Govoril je samo poslanec princ Liechtenstein (kršč. socijalist.) Silno se je prikupil s svojim govorom nemškimi nacionalcem in hotel se je skazati kot prvega nemškega državnika. Ideja, ki je prej vladala svet — je rekel — je bila narodna in je danes socijalna ideja. Povsod je narodnostno vprašanje že rešeno, samo v Avstriji še ne moremo priti do potrebnega reševanja socijalnih vprašanj. Od l. 1880. je na Češkem vedno na vrsti jezikovno vprašanje, ki nas vznemirja po pravici, ker je osodopolno za Nemce, ki so prisiljeni učiti se drugih jezikov. In ta sila se dela v času, ko so Nemci dosegli vrhunec politične, diplomatske in gospodarske slave. Zaključeno nemško ozemlje na Češkem ni prazna beseda. Med 1.600.000 Nemci prebiva le 19.000 Čehov, in vender naj bi nemški uradniki izgubili sposobnost za službo, če ne znajo češki! Nemški dijak se ne more siliti, da bi se učil češki (Češki dijak pa, da se uči nemški!). Uči se Nemeec lahko germanskih in romanskih jezikov, ne pa slovanskih (Wolf: Ker so nam zoperni!) Stremayerjeva naredba je koristila Čehom, ki se kaj lahko uče tujih jezikov in tedaj dobivajo poznejše kruh v vladnih službah. Tako se napravlja v deželi tuja vlada. Badeni je Stremayerjeve naredbi poostril. A te so imele dobre posledice, ker so združile ves nemški narod brez ozira na stranke. Odpor naroda bode primoral vlado, da umakne tudi nesprejemljive Gautscheve naredbi. To ne gre, da bi zaradi češkega obtoženca pred nemškimi porotniki vršila se češka sodba. Nemški uradnik, ki zna le jeden jezik, je tedaj prikračen. Ako hočete imeti mir, naj se uraduje v nemških krajih nemški, v čeških češki in v mešanih dvojezično. Neobhodno potrebno je pa, da nemščina postane državni jezik, četudi tega jezika slovanski večini ne moremo vsiliti. To zahteva avstrijski patriotizem. Do tega pridejo tudi Slovani. Mi se držimo zvesto dane besede: „Deutsche Gemeinbürgerschaft“. — Nato se je seja zaključila.

Občni zbor „Slovenske Matice“.

Na občni zbor „Matice“ se je zbralo v „Narodnem Domu“ v Ljubljani dne 27. t. m. po dolgem čakanju 40 društvenikov. Predsednik prof. Fr. Levec je pozdravil navzoče in omenil,

da „Matica“, veselo napreduje, ker odbor hodi pravo pot. Sirenskih glasov, ki so vabili „Matico“, da naj neha izdajati znanstvene stvari in goji bolj leposlovje, odbor ni poslušal, in prav je, da jih ni poslušal. „Matice“ čaka v prihodnjih letih važna naloga, ako se ustanovi v Ljubljani vseučilišče. Leposlovja „Matica“ tudi v prihodnje ne bo prezirala, da bo pa lože gojila znanstvo, obrnili se bomo do naučne uprave, da nam bo dajala primerno podporo, kakor jo daje enakemu maloruskemu društvu „Ševčenko“. Ob sklepu nagovora se je predsednik zahvalil vsem, ki so „Matico“ podpirali: odboru, pisateljem, poverjenikom in ocenovateljem rokopisov.

Iz obširnega poročila g. tajnika Laha o odborovem delovanju v minolem letu povzemo nastopno. Lani je bil „Matice“ občni zbor dne 23. junija ob pol petih popoldne v mestni orani. Letos so ga člani želeli imeti bolj spomladi, bolj pozno zvečer in v „Narodnem Domu“. To se je zgodilo. Lani je prišel na novo v odbor g. dr. M. Murko, ki si je za „Matico“ pridobil že veliko zaslug. V društvenem upravnistvo je ostalo vse pri starem. Odbor je imel 4 seje: 3 redne in 1 izredno, književni odsek 2 seji in gospodarski odsek 3 seje.

„Matica“ je izdala za l. 1897. sedem knjig obsegajočih 90 pol berila. Knjige so se ocenile ugodno, storil se je znaten korak naprej. Dokaz imamo, da knjige ugajajo, ker so tri izmed njih čez tri mesece že pošle, dasiravno je „Matica“ dala natisniti po 100—200 izvodov več, kakor je društvenikov Novi društveniki, ki bi plačali članarino tudi za l. 1897, prejmo mesto knjig, ki so pošle, druge knjige.

Letos bode izdala „Matica“ 6 knjig: 1) Letopis, ki bode nosil na čelu jubilejski spis; 2) Šubic: Električna II. del; 3) dr. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva; 4) dr. K. Štrekelj, Slovenske narodne pesmi IV. snopič. 5) Zabavne knjižnice XI. zvezek. 6) Knezove knjižnice V. zvezek.

Vprašanje o stenskem zemljevidu slovenskih dežel se ne rešuje ugodno. Naročniki se oglašajo premrzlo. Po preteku jednega leta se ni še prijavila niti polovica potrebnega števila. Od deželnega zbora kranjskega je pa prejela „Matica“ za zemljevid 500 gld. podpore in upa nekaj dobiti tudi od mestnega zbora ljubljanskega.

Za društvene knjige, ki so v zalogi se pridno oglašajo društva ob periferiji, kar kaže, da se ljudstvo narodno probuja. Upati je, da se zaloga izprazni. Knjigarjem daje „Matica“ 25 % popusta. Knjige, katere je „Matica“ založila, se pa slabše spravljajo v denar. „Vzgojeslovje“ vsled neke neugodne ocene ne more postati šolska knjiga in zato je odbor sklenil, da se te knjige vsako leto podari po nekaj izvodov med učiteljske pripravnike po Slovenskem.

Knjižnici je lani prirastlo 499 zvezkov knjig in časopisov: 117 je podarjenih in 382 zamenjanih. Obžalovati je, da si knjig skoro nihče ne izposoja. Krasne knjige prihajajo, vedno več jih je, da je prostor za nje že premajhen, zanimanje za nje pa ponehuje.

„Matica“ je lani za 1670 gld. več knjig izdala, nego bi bila smela; navrgla je zaradi posebnega slučaja sedmo knjigo, in tedaj kaže računski sklep 111 gld 47 kr. nedostatka. Imela je pa „Matica“ večje troške tudi zaradi Kopitarjeve slavnosti, več je izdala za klišeje, ki se porabijo tekoče leto, itd.

Večjih volil in daril lani ni bilo. Prav živahno so pa „Matico“ podprli nekateri novi poverjeniki, ki pridno nabirajo ude. L. 1884. je štela „Matica“ 1125 udov, zdaj jih pa šteje 2621.

Udeležila se je „Matica“ pisateljske štiri-desetletnice češkega rodoljuba Jana Lega, vzi davanja spominske plošče bivšemu predsedniku Praprotniku, dala je prispevek za spomenik pokojnemu predsedniku Marnu, pod njenim vodstvom se je vršila lepa Kopitarjeva slavnost v Ljubljani, udeležila se je Krsnikovega pogreba na Brdu in njegovega večera na Dunaju, pogreba dr. Jerneja Zupanca (bil je „Matice“ 33 let odbornik), petindvajsetletnice „Glasbene Matice“, šestdesetletnice vladike Strossmayerja, Svetčevega in Novakovega slavja. — Tajnikovo poročilo se je vzelo na znanje.

Istotako se je vsprejelo poročilo blagajnika dr. J. Stareta. Dohodkov je imela „Matica“ lansko leto 20.849 gld. 07 kr., stroškov pa 20.960 gld. 54 kr. Odobre se računi in proračun in izvolijo se računskimi presojevalci: gg. Bradaška, Žagar in Dimnik.

Nato je g. prof. dr. Požar utemeljil odborov predlog, da naj „Matica“ stopi v dogovor z deželnim odborom, da se polagoma ustanovi javna deželna knjižnica v muzeju Rudolfinu v Ljubljani, kateri se odstopijo proti varovanju lastninske pravice knjige, došle „Matice“ v teku let od raznih društev. Teh knjig je okoli 12 tisoč in so večinoma znanstvene vsebine. Napraviti se morajo dostopne občinstvu, da bodo hasnile. Matici nima denarja in prostorov, da bi to mogla sama izvesti. Čem bolj se bližamo uresničenju vseučilišča, tem bolj postaja potreba nujna, da se stvar uredi. Licealna knjižnica se spopolnuje bolj v nemškem duhu, deželna se spopolnuje v slovanskem duhu, in ta knjižnica budi jeden glavnih stebrov za vseučilišče. Prostori za knjižnico se bodo v muzeju tem lože našli, ko sezida dežela nameravani posebni obrtni muzej, a tudi sedaj bi se še prostor našel. — Predlog je bil vsprejet in nato je predsednik, ker se ni nihče oglašil k besedi, zaključil zborovanje.

Izvoljeni so bili v odbor vsi priporočani kandidati.

Politiški pregled.

Nadvojvoda Leopold je nevarno zbolel v Hörnsteinu. Dne 24. t. m. je bil previden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Z izjavo grofa Thuna so nemški časniki še vedno nezadovoljni. Priznavajo, da se je ministerstvo v mnogih točkah udalo nemškim željam, a jedne, po njih mnenju bistvene stvari, pogrešajo v izjavi, namreč garancije, da bi se uvedla nemščina kot državni jezik. Pravijo, da je zastoj sklicevati jezikovni odbor, ako se Nemcem ne izpolni ta tirjatev. Ni napačen okus to! Nemcev ne mine glad na slovanska prava!

Proračunski odsek državnega zbora je izvolil za podpredsednika barona Schwegelna in dr. Pientaka, potem se je posvetoval o cesarski naredbi glede dovoljenja državnih podpor poškodovancem po uimah. Poročevalcem je bil izvoljen poslanec Janda.

O odboru za jezikovni zakon so se posvetovale vse stranke državnega zbora. Parlamentarna komisija desnice je imela tri ure trajajočo sejo, pri kateri je bil navzoč tudi ministerski predsednik grof Thun.

Dunajski krščanski socijalisti so dne 24. t. m. pri volitvah v odbor trgovskih pomočnikov pri trgovskem gremiju propadli. Krščanskosocijalni kandidat Axman je dobil 3614 glasov, Žid in socijalni demokrat Pick pa 4416 glasov. Denar je igral veliko vlogo. Da imajo Židje v dunajski trgovini veliko moč, je znano, da so se pa zvezali Židje in socijalni demokrati, je pa jako značilno.

V Trstu je zadnje nedeljo imel o. Pavišič znanstveno disputacijo s socijalnimi demokrati o veri in socijalstvu. Da je učeni bogoslovec in spretni govornik v verskih vprašanjih z lahkoto ugnal neuke laike, kakoršen je Učekar, je umevno. Socijalni demokrati so ga mirno poslušali in dostojno spremili do voza, ko se je odpeljal.

Nemiri v Pragi. Dne 24. t. m. je policija razgnala češke delavce, ko so šli skupno od nekoga zborovanja, in enega delavca je zaprla. Med nemškimi dijaki in Čehi je tudi prišlo do pretepa. Dva nemška dijaka v kulerjih so Čehi nabili, potem so šli v Štefanovo ulico in pobili nekaj oken v hiši „Schlaraffia“, kjer imajo svoj sedež nemška društva.

Saški kralj je praznoval dne 24. t. m. svoj vladarski jubilej. Pri slavnosti v Draždanih je bil navzoč tudi avstrijski cesar Franc Jožef.

V mestu Bari na Laškem je upor zaradi previsoke cene kruha. Okoli 2000 demonstrantov je dne 27. t. m. razbijalo po mestu, zažgalo carinsko stražnico in papirje v davčnem uradu ter opustošilo javne vrtove. Vojaštvo je zabranilo,

da množica ni vdrla v županovo stanovanje in v ječe. Zaprlji so 15 oseb.

Bolgarsko kasacijsko sodišče je odbilo pritožbo ničnosti glede Bojčeva in Noveliča in potrdilo obsodbo na smrt.

Angleška podpira Zedinjene države in jim opraviča ovaduško službo. Iz gole sebičnosti je hotela napraviti z Američani posebno pogodbo, a je preprečila Rusija.

Španjsko-ameriška vojna. General Miles, vrhovni vojvoda zedinjenih držav, je obljubil vstašem na Kubi dati orožja. Ameriško brodovje se je razdelilo na več delov: jeden del gre proti Kubi, da naskoči glavno mesto Havano, in drugi del jadra proti Filipinam. Ker pa Američani še nimajo dosti vojakov, ki bi se bojevali na suhem, dasiravno prostovoljce dobro plačujejo, nameravajo z brodovjem preprečiti dovoz živeža in Kubance izstradati. Boj pri Havani se je že vnel dne 27. t. m. Ameriška ladija „New-York“, „Cincinnati“ in „Puritan“ so začele streljati na dobro utrjeno mesto Matanzas, ki leži 85 kilometrov zahodno od Havane. Boj je trajal pol ure. Ameriška poročila trdijo, da imajo Španjci velike izgube, ladije zedinjenih držav pa so se brez škode vrnile na svoje prejšnje mesto. Najbrž Američani ne pojdejo na suho, ker so jim tako svetovali kubanski vstaši. Španjsko ladijo „Guido“, ki je vozila v Havano živež in nekaj denarja za vojno, je vjela ameriška ladija „Ferros“.

Domače novice.

Pri dopolnilnih volitvah v ljubljanski občinski svet prinesla je slovenska sloga Nemcem grozen poraz. Nemška agitacija za te volitve je bila nenavadno živahna. Nemci so za svoje kandidate nabili na vogale celo slovenske lepake ter s tem pripoznali, da se v Ljubljani ničesar ne opravi brez „minderwerthig“-jezika. Žalostno, Slovencem sovražno ulogo je pri teh volitvah igrala rudeča socialna demokracija, ki se je na shodih z lepaki in v privatni agitaciji z vso ljubeznijo oklepala nemških kandidatov. Krepko so stali proti njej slovenski krščanski socialci. Že v nedeljo so na raznih shodih pokazali, da so neomajani, kadar je treba braniti čast slovenske Ljubljane. Na volišču so krščanski socialci skupno z agitatorji narodne stranke v vseh razredih razvijali žilavo agitacijo ter spravili častno število slovenskih volilcev na volišče. Nemški trgovci so stali naši stvari sovražno nasproti Slovencem si je treba zapisati posebnost dobro tvrdko z železnino Štefana Nagya, ki je, zasmehujoč svoje skoro izključno slovenske odjemalce, mnogo preveč se angaževala za nemške kandidate. Dobro bi bilo, da bi se te dni uredništva tukajšnjih slovenskih časopisov pogovorila o odločnem nastopu proti takim „prijateljem“ našim. Združenim slovenskim strankam posrečilo se je v vseh razredih zadeti Nemcem poraz, kakešnega niso pričakovali in katerega bodo še dolgo pomnili. V III. razredu so Nemci znašli za agitacijo „neodvisne volilce“ in neko „arbeiterfreundliche Gewerbetarbei“. G. Dzimsky, ki je vodil agitacijo v vseh razredih, je bil v III. razredu obdan z agitatorji, ki so se bliščali v rudečih barvah. Nemci so se vozili na volišče s izvoščki, kateri so imeli rudeča znamenja. Neizogibni profesor Binder je tudi prišel na volišče ter agitoval. Nemci so se nadejali, da propadejo, kakor je izjavil agitatorček prof. Binder, za kakih 60 glasov, tem večje je bilo njihovo presenečenje, ko se je razglasilo, da imata slovenska kandidata g. Josip Kozak 538 in g. Ant. Klein 536 glasov, a nemška kandidata F. Pock 168 in Miha Hribar 157 glasov. — V II. razredu je bilo videti polnoštevilni nastop slovenske duhovščine, tudi očetje jezuitje so prišli volit „narodne“ kandidate. Od 1103. volilcev jih je prišlo volit 713. Nemci so vložili protest proti volitvi, ker komisija ni vsprejela nekaterih glasovnic s samonemškim tekstom, katere so si bili dali natisniti. Slovenski kandidati so dobili okoli 300 glasov večine, namreč gg. dr. Majaron 496, Senekovič 489, Svetek 488, Šubic 486, Komovc 486. Nemca Mahr in Dzimsky sta pa dobila le

po 198 glasov. Tudi v I. razredu je bila slovenska zmaga velesijajna. Ker se je kanonik Sušnik odpovedal, postavila je namestu njega narodna stranka g. Lenčeta. Lepo število volilcev ni hotelo glasovati za g. Predoviča ter je hotelo oddati svoje glasove g. primariju dr. Gregoriču. Ker je bila nevarnost, da razcepljenje slovenskih glasov pomore Nemcem do zmage, napravil je g. dr. Gregorič na korist dobri stvari največjo žrtev. Dasiravno ga je narodna stranka v svoji strankarski strasti izbacnila, izjavil je vender v „Slovenca“ in „Narodu“, da ni kandidat in da ne sprejme izvolitve. Redek izgled samozatajevanja! S tem je najlepše zavrnil psovke, katere so letele nanj še pred tedni iz uredništva „Slovenskega Naroda“. Od 571. volilcev je prišlo na volišče 445 volilcev. Dr. Krisper je dobil 284, Lenče 275, dr. Hudnik 267 in Predovič 252 glasov. Luckmann je vjel 180, Drelse pa 165 glasov. Omeniti je, da je Nemcem svoje pooblastilo poslal tudi ekselencija baron Schwegel, najnovejši častni občan ljubljanski. S ponosom konstatujemo, da je zmagala v Ljubljani jedino le sloga vseh slovenskih strank — ideja našega lista. — Bela Ljubljana je in mora ostati naša!

Osebnosti. Kanonično vmeščen je bil v torek č. g. Mih. Koželj na župnijo Podbrezje. — Cesar je podelil g. Jožefu Barletu, ravnatelju mestne šole v Slov. Gradcu, zlati križec za zasluge. — G. dr. Jos. Furlanu v Ljubljani je umrl 75letni oče Štefan Furlan, posestnik na Mirkah pri Vrhniku.

Uradna „Laib. Zeitung“ se je pri obč. volitvah ljubljanskih kaj nepotrebno angaževala za Nemce s tem, da je prinašala strankarske volilne oklice nemške klike. To so res čedne razmere v Ljubljani! Takih ni niti pri tržaških vladnih glasilih, ki so znani po svoji pristranosti.

Slovenskemu razumništvu v premišljevanje. Preteklo nedeljo so imeli ljubljanski Nemci v svojem glasbenem domu (Tonnhalle) veliki koncert, o katerem piše nemški uradni list zaslužno laskavo kritiko. Koncert je zbral vse nemško razumništvo ljubljanskega mesta v koncertno dvorano. Vsi so prišli, vsi so prišli. Na odru stal je do zadnjega moža vsaki pevec nemškega mišljenja. Poleg srednješolskega profesorja in ljudskega učitelja stal je mladi dijak, poleg uradniškega dostojanstvenika uradnik pričetnik, poleg zastarelega dosluženega pevca pa pevec mladič. Prišli so vsi ter sodelovali iz ljubezni do glasbe ter iz prepričanja, da veže dolžnost vsakega ljubljanskega Nemca žrtvovati čas in delo za nemško podjetje. Istotako je storilo poslušajoče občinstvo svojo dolžnost v polni meri. Vsi so prišli brez izjeme, in če tudi jih loči nekoliko politiško mišljenje v zasebnem življenju, javnosti so pokazali solidarnost in vzajemnost in dosegli s tem uspešno odlikovanje svojega razumništva. Tako v nemškem taboru. Slovenska „Glasbena Matica“ izvaja koncerte iste vrednosti kakor filharmonično društvo, in to s požrtvovalnim naporom, ker nima take finančne zaslombe, kakor filharmonično društvo, in ker ne najde v razumništvu jednake podpore. Pevska zbor „Gl. Matice“ s'a tako zasnovana, da ima y njih prostora vsak slovenski odličnjak. Izvežbani narodni pevec, kateri se odteguje temu zboru, pregreši se proti narodni dolžnosti, in istotako ne spolni oni slovenski razumnik narodne dolžnosti, kateri se ogiblje koncertov „Gl. Matice“, ki se vender v prvi vrsti prirejajo v čast in prosveto slovenskega naroda. Bi li ne kazalo pomisleke in predsodke v stran postaviti in zamenjati nebriznost z vnemo za vzvišeno narodno stvar?

Trije shodi v Ljubljani. Pretečeno nedeljo je bilo v Ljubljani kaj živahno. Razni shodi delavskih društev in agitacija predramili so zaspalo Ljubljano za nekaj trenutkov. V domu kat. društva rokod. pomočnikov je imelo dopoldne ob 10. uri shod slov. kat. del. društvo. Za udeležbo so agitirali pri svojih z vso silo tudi socialni demokratje z namenom, da bi shod preprečili. Toda do sedaj jih še ni zrastlo dovolj za tako akcijo. Z ogromno večino je bilo voljeno kršč. soc. predsedstvo. G. Jean je na to poročal

med vednim kričanjem soc. demokratov o obrtnih sodiščih. Shod se je moral prekiniti dvakrat, da se je napravil red med soc. demokrati, ko pa „sodruzi“ le niso hoteli biti mirni in se je videlo, da miru ne bode mogoče vzdržati, je g. Gostinčar zaključil zborovanje. — Popoldne ob 1/3. uri so priredili socialni demokratje v zvezi z Nemčurji ljudski shod pri „Južnem kolodvoru“. Na ta shod je prišlo tudi lepo število kršč. socialistov, ki so naredili socialnim demokratom in Nemčurjem tolik strah, da je pri volitvi predsedstva Zadnik konstatiral, da je voljen predsednikom Gostinčar in še-le ob protestu soc. demokratov se spomnil, da je bil z malo večino voljen njihov pristaš. Ko je bilo voljeno predsedstvo, vstali so vsi kršč. socialisti in se postavili v ozadje, zaklicali nekoliko „živijo Slovenci!“ kar je socialne demokrate in Nemčurje tako vjelo, da so vpriporili škandalozen napad na kršč. socialiste z vrčki, stoli in palicami. Pretep je trajal par minut in policija mu je storila konec. Aretovali so štiri „rudeče nemčurske bratce“. Shod je komisar takoj razpustil. No, soc.-dem. nemčurskega shoda pa le ni bilo, temu vzrok je: „rudeča črno-žolta omika“. — Popoldne je imelo slov. kat. delavsko društvo shod v Vodmatu, ki se je vršil v najlepšem redu in je bil dobro obiskan. Govorilo se je o gospodarski organizaciji in obrtnih sodiščih ter o mestnih volitvah. Govorniki so priporočali za sedaj opustiti vsake predsodke in oddati glasove slovenskim kandidatom, da se ohrani Ljubljani slovenski značaj. Z „živijo“ klici cesarju in papežu je g. Gostinčar zaključil lepi in poučni shod.

Socialni demokratje so nameravali napraviti jutri po Ljubljani obhod z godbo, kar bi bilo drzno izzivanje slovenskega občinstva z ozirom na socialnodemokratsko obnašanje o priliki letošnjih občinskih volitev. Obhod je prepovedan, ker bi krščanski socialci težko mirno gledali to izzivanje!

Dva slovenska trgovca v Ljubljani, jeden z železnino in drugi s steklenim blagom, bodeta opustila svoji trgovini. Ravno v teh dveh strokah pa potrebujemo konkurence z nemškimi podjetniki. Obžalujemo, da se slovenska trgovina zopet reducira za dva trgovca in pozivljemo občinstvo, da se bolj ozira na slovenske trgovce, ker sicer nam poplavijo ves trg Nemci.

V Kolmanovi prodajalnici je znani domači fotograf g. D. Rovšek izpostavil fotografične slike knezonadškofa goriškega v štirih raznovrstnih velikostih. Na prodaj so slike po raznih knjigarnah.

Po novem voznem redu za državne železnice, ki stopi v veljavo s 1. majnikom t. l. začne zopet voziti lokalni vlak med Ljubljano in Lescami. Iz Lesca se odpelje ta vlak zjutraj ob 6. uri 20 minut in dojde v Ljubljano na južni kolodvor ob 7. uri 55 minut zjutraj. Odpelje se pa vlak vsak dan iz Ljubljane ob 7. uri 15 minut zvečer in dojde v Lesca ob 8. uri 50 minut zvečer. Drugi vlaki ostanejo na gorenjski železnici, kakor dosedaj.

Lepe slovenske razglednice s slikama Aljaževe kočje pod Triglavom in mangartskih jezer je izdala „Češka podružnica Slov. planinskega društva“. — V kratkem izidejo tudi krasne Tomo Zupanove razglednice v založbi g. Bonača v Ljubljani.

Vojaška godba bode svirala ob ugodnem vremenu dne 1. 8. 15. 22. in 29. maja v „Zvezdi“.

Efektna loterija mesta ljubljanskega. Kakor znano, dovolil je presvitli cesar vsled potresa toli prizadetemu mestu ljubljanskemu prireditvev efektne loterije, katera je založena z 2700 glavnimi in stranskimi dobitki v vrednosti 100.000 kron. Prvi glavni dobitnik v znesku 50.000 kron izplačal se bode, ako bo lastnik dotične srečke to zahteval, v gotovini v zlatu. Čisti dohodek efektne loterije namenjen je zakladu za regulacijo ljubljanskega mesta. Z ozirom na občekoristno svrhu te loterije in na nizko ceno srečk, nadejati se je živahne udeležbe vseh slojev našega prebivalstva. Srečke dobivajo se po kroni (50 krajcarjev) v vseh tobačnih trafikah, loterijah in menjalnicah. Javno zrebanje vršilo se bode nepreklicno dne 4. oktobra 1898.

Nemške tvrdke, ki so volile proti Slovincem bodeta tudi danes inserirala „Narod“ in „Slovenec“. Kaj pomaga vse upitje pri volitvah proti Nemcem, če jih pa s slovenskim denarjem podpiramo ter sami podpirujemo njihovo oholost. Zastopnik našega uredništva bode na sestanku slovanskih časnikarjev v Pragi predlagal, naj slovanski listi ne vsprejemajo inseratov židovskih in nemških tvrdk, čas pa je, da slovenska dnevnikarja v svojem inseratnem delu že prej malo počedita. — Čujemo, da bode g. dr. Kušar pri prihodnji odborovi seji „Narodne tiskarne“ stavil predlog, naj „Narod“ več ne prinaša inseratov nemških tvrdk. G. dr. Kušarju želimo uspeha! Tudi „Slovenec“ naj se gane!

Slovenski gostilničarji v Ljubljani ne smejo v svoji zadrugi nič več imeti za načelnika kandidata ljubljanskih Nemčurjev Frana Pocka. Naj se vender žrtvuje kdo izmed slovenskih gostilničarjev ter naj na kmalu sklicanem izvanrednem občnem zboru prevzame zadružino načelnništvo, da ne ostane še nadalje v socijalnodemokratskih rokah.

Za slovensko vseučilišče. „Zora“ poroča, da je sprejelo slov. kat. akad. društvo „Danica“ pri I. redni zborovi seji 1. mal. travna t. l. soglasno sledečo resolucijo: Vpričo nečuvnega terorizma od strani nemških dijakov, kateremu je izpostavljeno slovensko akademično dijaštvo na vseučiliščih v Gradcu in na Dunaju, in pristanskega postopanja akademičnih oblastev, dalje z ozirom na dejstvo, da ves avstrijski jug nima še svojega vseučilišča in da je zlasti za nas ustanovitev slovenske univerze glede kulturno-narodnega napredka največjega pomena, pozdravlja slov. kat. akad. društvo „Danica“ z zadovoljstvom sklepe občinskega sveta ljubljanskega in deželnega zbora kranjskega v smislu ustanovitve slovenskega vseučilišča v Ljubljani in pričakuje od slovenske državno-zborske delegacije, da stori vse potrebne korake v dosego tega Slovincem prepotrebne kulturega zavoda.

Die allerdeutsche Stadt Cilli bi doživelo včeraj zvečer „sijajno“ razsvetljavo, ko bi pri ljubljanskih občinskih volitvah prodrla nemška kandidata. To veselje pa Celjanom zavedni ljubljancje niso privoščili, zato je ostalo Celje tempo in žalostno.

Iz Kranja se nam piše od verodostojne strani glede na notico v zadnji številki „Slov. Lista“ o nekem tamošnjem zdravniku, da smo bili mi, odnosno naš dopisnik, mistifikovani. Prizadeti zdravnik je, kakor se trdi v poročilu, nad vse vesten mož in v pravem pomenu besede človekoljuben zdravnik, čegar humaniteta se baš pri revežih često kaže v uzorni popolnosti. Dotični konkretni slučaj ki ga je navedel naš dopisnik, se je vršil povsem drugače in na način, po katerem ne zadeva zdravnika krivda, najmanj pa takšna, kakršna se mu je očitala. Radi in lojalno torej s tem popravljamo dotično notico.

Slovenski iznajdnik. Piše se nam iz Wö-rishofena: Pred nekaj časa sem bral v Vašem cenjenem listu, da je g. Cotič dobil za svojo iznajdbo 6000 gld. Tukajšnji urednik časopisa „Kneipp Blätter“, obče znani Slovenec in podpiratelj ubožnih bolnikov iz Avstro Ogerske, g. Okič, je iznašel pred 3. leti zdravi milo, za katero so mu ponujali lansko jesen 100 000 mark, to je 60.000 gld. v gotovini. Ni hotel prodati, ker so bili kupci Židovi. Do sedaj je prodal 3 patente za 40.000 mark, sedem jih ima pa še v „ladelcu“. Okič je čuden človek, še piva ne pije in kvart tudi ne pozna. To je na Bavarskem nekaj strašnega. Za reveža ima g. Okič vedno srebra in drobiža v žepu.

Vsprejem v kadetne šole. Pričetkom šolskega leta 1898/99 (sredi septembra) sprejemali se bodo aspirantje v kadetne šole. Natančnejši pogoji za vsprejem kakor tudi obrazec za prošnjo se nahaja v 83. številki tukajšnjega uradnega lista z dne 14. aprila 1898.

Drobne novice. Dne 1. maja se odpre v Katinari v tržaški okolici nov poštni urad. — V Celovcu snujejo zavod za slepce. — Regulacija trnovskega pristana v Ljubljani se bode v kratkem pričela. — V Istri bode, kakor sedaj kaže, letos dobra vinska letina. — „Studenten-

heim“ bi radi dobili tudi v Ptuj. Sedaj se posvetujejo, kje bi dobili denarja.

„Gozdovnik“ povest iz ameriškega življenja po Karola Maya III. izdanju poslovenil H. Majar. Drugi del te zanimive povesti je izšel v založbi podjetnega slovenskega knjigoveza Ant. Turka v Ljubljani. V veliki suši na leposlovnem polju je knjiga dobrodošla, če se preveč ne oziramo na Majarjevo slovenščino. Drugi del velja 40 kr.

Društva.

„Slovenska krščanskosocijalna zveza“ priredi v nedeljo dne 1. majnika t. l. izlet na Šmarno Goro. Odhod iz Ljubljane z jutranjim vlakom in peš. Na gori bode ob 1/2 10. uri dopoludne sv. maša z govorom. S Šmarne Gore se podajo izletniki v Št. Vid, kjer bode pri g. Cirmanu, po domače pri Jožefu skupni obed, v farni cerkvi v Št. Vidu popoldansko cerkveno opravilo. Po shodu, katerega priredi „Slovensko katoliško delavsko društvo“ iz Ljubljane v ondotnem „Rokodelskem domu“, bode na vrtu g. Cirmana velika ljudska veselica proti prostovoljni vstopnini. Na vsprejemu je tamburanje „Zvezinega“ tamburaškega zbora pod vodstvom g. Iv. Železnikarja, in petje „Slov. kat. del. društva Zvon“ ter slavnega šentvidskega mešana zbora pod vodstvom g. nadučitelja J. Žirovnika. Izlet se bo vršil ob vsakem vremenu. Somišljeniki in somišljenice, agitajte, da ob tem izletu pokažemo svetu, kako številne so naše vrste. Dne 1. majn ka vsi krščanski socijalci na noge! — Odbor „Slovenske krščansko-socijalne zveze“ v Ljubljani.

Zanimivo veselico priredi „Slovenska krščanskosocijalna zveza“ v nedeljo dne 8. maja t. l. v veliki dvorani tukajšnjega „Katoliškega Doma“ ob 1/2 8. uri zvečer. Poleg petja „Zvona“, in tamburanja, bode na vsprejemu igrokaz v treh dejanjih „Sinovo maščevanje“, katerega bodo predstavljali društveniki katoliškega društva za mladeniče, in prosta zabava, za katero pripravlja odbor „Zveze“ razna presenečenja. Vstopnina bode: sedeži po 50, 40, 30 kr., stojišča 10 kr. Veselica se bode vršila na korist društveni zastavi, katera se še letos blagoslovi.

Slovensko delavsko stavbeno društvo v Ljubljani ima v svojih uradnih prostorih v „Katoliškem Domu“ na Turjaškem trgu uradne ure vsak petek od 1/2 7. do 1/2 8. ure zvečer in vsako nedeljo od 1/2 10.—1/2 11. ure dopoludne. Kdor želi pristopiti, naj izvoli se tam oglasiti. Člani so redni (plačajo vstopnine 2 kroni in vsaj en delež 5 gld.) in podporni člani (plačajo 5 kron na leto).

Podporno in hranilno društvo učiteljic ustanove slovenske učiteljice v proslavo cesarjevega jubileja.

Delavsko podporno društvo v Celju izvolilo si je v nedeljo 24. t. m. na svojem ustanovnem shodu, kateri se je vršil v krasnih prostorih „Narodnega Doma“ pri mnogobrojni udeležbi, sledeči odbor: Predsednikom je izvoljen Rebek Ivan, ključavničarski mojster in hišni posestnik v Celju; podpredsednikom č. g. Krančič Ivan, mestni kapelan v Celju; tajnikom Zabukovšek Mihael, diurnist v c. kr. cinkarni v Celju; blagajnikom Omladič Jakob, trgovec in hišni posestnik v Gabrjih pri Celju. Odborniki so: g. dr. Dečko Ivan, odvetnik v Celju; Ocvirk Jakob, kamnosek v Celju; Leon Josip, krojač v Celju; Stojan Martin, umetni mizar na Teharjih pri Celju, ter Lipovšek Franc, veleposestnik v Medlogu pri Celju. Obširneje poročilo o društvu objavimo prihodnjič.

Odbor slov. akad. teh. društva „Triglav“ v Gradcu se je sestavil za letni tečaj tako-le: Predsednik: med. Jernej Piki; podpredsednik: med. Pavel Kanc; tajnik: phil. Evgenij Jarc; blagajnik: med. Gvidon Pregl; knjižničar: phil. Janko Koštič; gospodar: iur. Ivan Vuk; odb. namestnik: med. Alfonz Serjun.

Odbor kluba slov. tehnikov na Dunaju se je sestavil pri seji dne 23. t. l. tako-le: mech. Rudolf Schweitzer predsednik, ing. Viktor Skaberné podpredsednik, ing. Janko Krsnik tajnik, chem. Jakob Turk blagajnik, mech. Ernst Lavrenčič knjižničar in gospodar.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so zadnji teden poslali: Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — Slavna posojilnica v Trebnjem na Dol. 10 gld. — G. Seb. Čenčur v Trstu 65 kr. — Slovenski visokošolci na Dunaju v veseli družbi zložili 3 gld. — Gospa Antonija Gogola, c. kr. notarja soproga v Ljubljani, volilo svoje pokojne matere gospe Ane Knez v znesku 100 gld. — Med agitatorji združenih slovenskih strank po sijajni zmagi o priliki volitev v občinski svet ljubljanski za II. razred sta nabrala gg. Trost in Štefè 9 gld. 64 kr. in po zmagi v I. razredu sta nabrala gg. Kregar in Štefè med slovenskimi volilci 25 gld. 17 kr. — G. Jožef Turk je nabral v „Narodnem Domu“ med volici 31 gld. 26 kr. — Živela prerोजना slovenska Ljubljana! Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Najnovejše vesti.

V državnem zboru je včeraj po sprejetih predlogih o podpori po ujmah poškodovanih okrajev razpravljalo se o jezikovnih predlogih. Govorili so: dr. Funke, Steinwender in Schönerer, zahtevajoč odpravo jezikovnih naredb in hvaleč jako nemški govor princa Liechtensteina. Ta princ je bil nekdanj Slovanom pravičen, sedaj tuli z volkovi. — Schönerer se je močno sprl s socijalnimi demokrati in je kritikoval podpis našega cesarja v pismu na Badenija. — Dr. Ferjančič je interpeloval radi draginske doklade za državne uradnike v Ljubljani. Prihodnja seja bode v torek.

Grškega princa Jurija je pripravljena Turčija molče priznati kretskega guvernerja, ako ji Rusija garantuje teritorialno posest v Mali Aziji. Tako je sporočil sultan po posebnem poslancu ruskemu carju.

Španjsko-ameriška vojna. Velika ameriška križarka je zašla pred Havano med skalovje in se ne more ganiti. Španjsko brodovje je odplulo proti jugu, a se ne ve, kam, ker bode zapečateni povelje odprlo še le na morju. Iz Madrida se poroča, da utrdbe mesta Matanzas niso nič trpele. Američani so 300krat ustrelili, a nihče ni ubit in nihče ranjen. Portugalska vlada je razglasila, da ostane v tej vojni nevtralna, španjsko brodovje bode zaradi tega moralo zapustiti kapverdske otoke.

Zmago so slavili včeraj zvečer v „Narodnem Domu“ združeni slovenski volilci. Pri slavlju so sodelovali tamburaši „Zvezde“, pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“ ter vojaška godba. Sokolska dvorana je bila natlačeno polna, navdušenje veliko. Podžupan vitez Bleiweis se je zahvalil bratski katoliški narodni stranki za pomoč (burni klici „Živela“!). Župan Hribar se je zahvalil vsem volicem in gg. Gogoli in Rohrmanu, ki sta agitacijo vodila. Narodnostna ideja slavi zmago. Zmage smo veseli, ker ni premagal brat brata, kakor se je godilo zadnja leta. Brat je našel brata, ker so otvorili boj proti slovenski večini tisti nemški someščani ki so večinoma priseljenci in ki tedaj, ko so imeli večino v obč. zastopu niso hoteli ničesar slišati o pravici Slovencev. Naj bi bila brata še dolgo skupaj — sad združenja bode vedno lepši. Napije vzajemni bratovski ljubezni. G. Kozak med občnim odobravanjem, slavi pokop nemške stranke, ki je bila črv na narodnem telesu. Zahvaljuje se volicem za častno izvolitev ter kliče slavo slogi. Gospod Lenče napije županu Hribarju, katerega renegatje srdito napadajo, katerega krepka telesna straža pa so slovenski volilci ljubljanski. Gospod Turk povdarja, da smo združeni šli za stvar, za narod, zastopajoči splošne koristi slovenskega ljudstva ter napije zavednim volilcem. Gospod dr. Hudnik pravi, da bodo njegovi tovariši se resno poprijeli izvajanja gesla „Svoji k svojim“. Slovenec naj odslej kupuje pri Slovincu. Pričnimo z salonskim bojkotom. (Kršč. socijalci kličejo: „Z radikalnim!“) Notar Plantan je slavil Ljubljano, g. Nollitnost nemškega Mihelja. Lepo je govoril tudi g. Šturmo o „združenih državah“ ljubljanskih, ki so nabile nemčursko „ljubljansko Španijo“.

Gosp. Dražil je v iskrenih besedah napil onim, ki so se trudili, da se je dosegla sloga. Navdušenje je bilo veliko. Vdeleženci so stoji peli „Hej Slovani“ in „Liepa naša domovina“. Pozornost je vzbudil radikalni nastop krščanskih socijalcev, ki so zapodili iz dvorane nekega natakara, ker je pri volitvah agitoval za Nemce. Zbrala se je tudi znatna svota za našo šolsko družbo sv. Cirila in Metoda.

V deželni zdravstveni svet pridejo novo imenovani člani dr. pl. Valenta, dr. Bock, dr. Keesbacher in dr. Šlajmer. Torej trije odločni Nemci. Hein misli, da je ponemčil tri četrtinke dežele kranjske.

Demonstracije v „Zvezdi“ bodo prišle pred sodnijo dne 13. maja t. l.

Županom na Bledu je bil včeraj izvoljen Simon Kežar, pristaš katoliško-narodne stranke.

Šole v Železnikih, Ihanu in Stopičah se razširijo v dvorazrednice.

Velikanski usad se je napravil z gore Blabusch na Štajarskem. Udrlo se je do tri milijone kubičnih metrov zemlje in skalovja. Preiskava je konstatovala silne razpoke v gori, tako da se je o deževju bati novih katastrof.

Slov. kat. delavskega društva v Žalcu IV. občni zbor bode v nedeljo, dne 8. maja t. l. ob 4. uri popoldne v gostilni „pri Kroni“ (Fr. Virant).

„Kmetskega Lista“ odgovorni urednik je luteran Bertschinger, ki ne razume besedice slovenski!

V Kranju se snuje nemško „Filharmonično društvo“. Kaj poreče meščanski volilni odbor, čuvaj narodnega Kranja?

Tiskarno v Pulju, katero je imel laški agitator Martinolich, je kupil g. A. Gabršček v Gorici.

„Soča“ poroča, da je bil te dni v cerkvi sv. Ignacija koncert glasbenega „mojstra“ Cattolla in orglavca Seghizzija. Župnik o tej zlorabi cerkve ni bil obveščen.

Razne stvari.

Umori v Sjeniaku. Od najstarejših obsojencev na smrt je pomiloščenih osem, ostali trije so bili danes ob 6. uri zjutraj usmrčeni.

Avstrija je imela lani 18 milijonov več dohodkov, kakor je bilo proračunjeno.

Na pariški svetovni razstavi bode Avstrija vsled prizadevanja grofa Harracha priredila tudi entnografsko in domačo obrtno razstavo. Ali bodo v svetovni narodopisni razstavi Slovenci kaj zastopani?

Katoličani v Hercegovini lepo napredujejo. Še nedavno so imeli 8 katoliških župnij, sedaj jih je že 40. Od 36 tisoč katolikov narastlo jih je nad 100 tisoč.

V Sarajevu bodo zgradili deželno gledališče.

V Petrogradu je prestopil neki zakonski parček k Židovstvu. Oblastva so radi tega ob sodila moža na štiriletno ječo, njegovo ženo pa poženo v Sibirijo.

Stranka prava v Dalmaciji bode ustanovila politično društvo za celo deželo ter upa, da s tem izgine letargija iz njenih vrst.

V Beli Grad je prišel provincijal bosenskih frančiškanov Vujčić, da kot papežev poslanik vse potrebno uredi za osnutje katoliške nadškofije s slovanskim bogoslužjem v Belem Gradu.

Za sibirsko železnico je ruska vlada na kazala 377 milijonov rubljev in 326 milijonov že izplačala. Za kultiviranje dežele se je določilo 12 milijonov, ki se bodo porabili za naselbo v razne znanstvene preiskave v deželi.

Nansen pride, kakor poročajo hrvatski listi, tudi Zagreb, da bo predaval o svojem znamenitem potovanju.

Ruski slikar Borisov pojde na Novo Zemljo, da bode slikal krasno naravo na daljnem severu, ki se kaže v posebni veličastnosti.

Gladstone je nevarno bolan in jako slab. Raka ima v čeljusti.

Iz Amerike se poroča o veliki nesreči, katera je zadela mesto Shawneetown. Pristaniški

jez, kateri je obdajal Shawneetown, je odnesla voda, ki je nakrat poplavlila vsak prostorček v mestu. V hipu je voda narastla 20—30 čevljev visoko. Potonilo je okoli 500 oseb. — O veliki noči so bili po Ameriki veliki sneženi viharji. — Kako je razvito ameriško časopisje, kaže „N. Y. World“, katerega skupni stroški znašajo na leto 2 milijona 253tisoč dolarjev. Osobja ima „World“ 1300.

Ameriški Slovenci so v mestu Ely v Minesoti prišli v občinski svet. Izvoljena sta bila občinskima svetovalcema Anton Kočevar v prvem, in Jožef Skala v tretjem okraju.

Židovstvo v Berlinu. Glavno mesto nemškega cesarstva postane kmalu glavno gnezdo Židov. L. 1875. je bilo v Berlinu 45.465 Židov, l. 1895 jih je bilo 86.152 in sedaj jih je že nad 100.000. Na nekaterih gimnazijah v Berlinu je že polovico Židov in povsod, na borzi, v časništvu, v literaturi in umetnosti hočejo Židje imeti prvo besedo. Posebno ponosni ne morejo biti Nemci na svoje požidovljeno glavno mesto.

Kako se praktično povleče les. Ako hoče kdo povleči ali pobarvati late, predalce pri rastlinjaku, gnojne gredice, plot iz količev ali ograjo iz desk, naj se posluži naslednje povlake, ki se prav lahko pripravi in je zelo po ceni: Vzemi svežega, v dobro zaprti posodi shranje nega cementa najboljše vrste, primešaj mu mleka, in zdrgni ga dobro na terilnem kamnu. Barva mora postati tako gosta, kakor navadna oljnata barva. Les, ki se s tem povleče, se ne poskoblja gladko, ampak mora ostati kosmat. Ako se s to barvo les dvakrat ali trikrat namaže, ni le trden proti moči, ampak je tudi nezgorljiv. Les pa mora biti, preden se namaže, dobro izsušen.

Kaj delajmo meseca maja pri sadnem drevju.

Navadno so sadjarji in drugi, ki se s sadjarstvom bavijo, teh mislij, da je z mesecem aprilom v sadnem vrtu vže vse delo dovršeno, a to ni tako. Tudi meseca maja imeli bomo v vrtu še mnogo posla, kajti dostikrat nam bo še le v tem času dovršiti, kar nismo mogli opraviti radi slabega vremena v aprilu.

Priporočati je v prvi vrsti, da ostanke gnoja, katerega smo že jeseni okoli dreves na takozvane kolobarje natrosili, še le meseca maja odpravimo in ne, kakor je splošna navada, že meseca marca, kajti počakati je treba, da dež gnoj popolnoma izpere in zemlja redilne snovi, ki se v njem nahajajo, posrka.

Drevescem, katera smo spomladi vsadili, moramo v suhem vremenu pridno zalivati, sicer se kaj rada posuše. Dobro je tudi, če okoli njih, to je na takozvane kolobarje, še le sedaj potrosimo slamnatega gnoja, katerega pustimo na njih čez vse poletje, da se zemlja ne izsuša prenašlo. To se sponese posebno v mladih nasadih v solnčnih legah.

Tudi starejša drevesa precepimo lahko še meseca maja, ako smo si prihranili sposobnih cepičev. Pripeti se dostikrat, da dobimo pri nakupu sadnih drevesc, drevesca slabih vrst. Ako so se drevesca dobro prijela ter so tudi dobro vzgojena, storimo najboljše, da taka drevesca precepimo s cepiči dobrih vrst.

Meseca maja nam je mogoče opazovati, če drevesa zadostno ženejo v les ali ne. V zadnjem slučaju treba jim je gnojiti večkrat z gnojnico, kar dosežemo najlažje in najboljše na ta način, da skopljemo okoli dreves v širini drevesne krone starosti dreves primerno globok jarek, v kateri nalijemo gnojnice. A povsod ni umestno iskopavanje takih jarkov, in to posebno ne v vrtilih in na travnikih. Storimo torej v takem slučaju prav, če izkopljemo okoli slabo rastočih dreves par po 60 cm globokih lukenj, katere potem zalijemo z gnojnico. Najboljše pa je, če s posebnim svedrom izvrtamo po 12 cm široke in primerno globoke luknje, v katere vtaknemo lončene cevi, kakeršne vporablamo pri drenaži, to je pri osuševanju zemlje s cevmi. Te cevi imajo to prednost, da ni potreba vsaki pot posebnih jam kopati in se torej jedna in ista luknja večkrat z gnojnico zalije.

Paziti nam je pa pri takem gnojenju posebno na to, da nikdar ne vporabimo za gnojenje sveže gnojnice, katera drevesom le škoduje. Gnojnica mora biti namreč dobro razkrojena (segnita) ter z vodo stanjšana. Najboljše je, če svežemu kravjeku primešamo nekoliko živinske krvi ter to zmes, kateri smo pridejali še peščico pepela, z vodo stanjšamo in jo pustimo da dobro segnje ali prevre. Tako tekoče gnojivo je mnogo boljše, nego navadna gnojnica. Na ta način treba je gnojiti začetkom in sredi meseca maja. Mladim drevesom zadostuje že jedna škropilnica te tekočine; starejšim pa dve, tri ali četiri.

Tako gnojitev ponavljati moramo po več let zaporedoma in to tako dolgo, da se prične drevo krepko razvijati. Istotako, kakor gnojnica, ugaja sadnemu drevju tudi mešani gnoj ali kompost, s katerim lahko v vsakem času gnojimo, ne da bi se bilo bati, da bi ta gnoj drevju škodoval.

Pripeti se pa tudi, da sadna drevesa premočno v les ženo, v takem slučaju jim je treba — kakor naši kmetovalci pravijo — puščati, kar se zgodi na ta način, da naredimo na severni strani debla z ostrim nožem v kožo od zgoraj navzdol zarezo. Taka zareza potrobuje, predno se zaceli, mnogo soka, katerega drevescu odvzame. Včasih je potreba napraviti tudi po več takih zarez. To delo izvršimo pa vselej meseca maja.

Nova civilna pravda.

Postopanje pri sodiščih prve stopinje.

(Nadaljevanje.)

Pravdni troški.

Vsaka pravdna stranka mora troške, katera je po svojem pravnem postopanju prouzročila, v prvi vrsti sama trpeti, in če sta jih obe stranki prouzročili, jih nosita tudi skupno.

Posledica tega vodilnega načela je pa ta, da plača troške za skrtnika (kuratorja) v pravdi oni, kateri je njegovo nastavljenje prouzročil, ne gledé na to, je li ima pravico odškodovanje zahtevati. V zvezi s tem določa pa tudi zakon, da imajo sodišča pravico, od strank zahtevati predujeme za priče in zvedence, kateri zahtevi se morajo stranke pravde pokoriti.

Sicer pa velja vodilo, da mora v pravdi propala stranka nasprotniku prouzročene troške povrniti, in to posebne iz sledečih razlogov:

- a) ker je v glavni stvari propadla,
- b) ker je kaki obrok zamudila, ali pa ker je bila neposlušna,
- c) ker je nepotrebno tožbo vložila oziroma ker je od tako vložene tožbe odstopila, in
- d) ker je stranka sama ali nje pooblaščenec oziroma tudi sodnik nepotrebne troške zakrivil.

ad a) V pravdi propala stranka mora nasprotniku vse prouzročene in za izpeljavo pravde potrebne troške povrniti. Glavni značaj troškov je njih potrebnost in o tej sodi sodišče po vsestranskem razmotrivanju vsih okolščin, ne da bi bilo pripuščeno o tem vprašanju kako dokazovanje. Nasprotno se pa troški med strankami pobotajo ali pa delijo za slučaj, da stranki le deloma v pravdi nadvladata oziroma propadata. Sicer je pa mogoče, da sodnik v tem slučaju povrnitev troškov le jedni stranki naloži, ako se dokaže, da je nasprotnik s primeroma malim delom svojega zahtevanja propadel, ali pa če je dotični znesek sodnik po lastnem izprevidu določil, oziroma ako so zvedenci znesek določili ali pa če je izhajal dotični znesek iz obratovanja medsebojnih tirjatev pravnih strank.

Po teh vodilnih načelih vrši se prisoditev pravnih troškov, a naznačene so v zakonu tudi izjeme, katerih si je treba ogledati, ker omejujejo sodniku prosti izprevid. Sodnik mora namreč odvetniške troške določiti le po tarifi, katero je ustanovila državna oblast odvetnikom po zakonu z dne 11. decembra 1897 št. 293 d. z. Ako si pa poišče pravdna stranka več odvetnikov, da jo zastopajo v isti pravdi, tak se sme le oni znesek priznati stranki, kateri ne presega troškavnika le samo enega odvetnika.

Odločilnega pomena je pa tudi to, da zmagovalec v pravdi za svoje osebno delovanje ne dobi odškodovanja, povrniti mu pa mora nasprotnik v gotovini plačane troške za kolke, za potovanje in za druge potrebne izdatke.

Glede poravnave, s katerimi se pravda konča, pa določa zakon, da se smatrajo na sprotni troški strank pobotanimi, ako stranki ne sprejmeta v poravnavo izrecno tudi povrnitve troškov.

ad b) Za slučaj, da je stranka v pravdi obrok zamudila ali da ni bila poslušna sodnim zahtevom, nastopijo zopet druge izjeme od glavnega vodila glede povrnitve troškov. Ona stranka, ki zahteva, da se v pravdi obrok podaljša ali dan razprave prenese, mora povrniti nasprotniku vsled tega narasle mu troške ne glede na končni izid pravde.

Ako pa stranka v pravdi svoje trditve in dokazila tako pozno navaja, da se vsled tega razprava zakasni, tedaj mora na predlog nasprotnika povrniti mu dotične, po zakasnenju prouzročene troške. Kot posledico teh izjem veljeva pa tudi zakon, da morajo one priče in zvedenci, kateri se v pravdi neopravičeno branijo na stavljena jim vprašanja odgovarjati, vsled upiranja pravnim strankam prouzročene troške plačati.

ad c) Ako pa toženec po svojem vedenju ni dal povoda za tožbo in ako je isti precej pri prvi obravnavi udal se tožnikovemu zahtevanju, tedaj je razvidno, da je vložil tožnik nepotrebno tožbo, in on mora vsled tega sam troške tožbe trpeti, ter mu jih sodnik ne more prisoditi. Isto velja pa tudi za slučaj, da je tožnik vloženo tožbo obravnave umaknil. S

tem je sam dokazal, da je bila tožba nepotrebna in da je prouzročil s tem nasprotniku nepotrebne troške katere mu mora tudi povrniti.

ad d) Troški pa zamorejo tudi nastati po krivdi stranke, ali njenega pooblaščenca, kakor tudi po krivdi sodnika. Glede teh velja določilo, da je obvezan tisti troške nasprotniku povrniti, kateri jih je zakrivil, — in sodišča se morajo pri končni razsodbi ozirati na to določbo zakona.

Vsa določila o troških pa kažejo, da zakon zahteva povsodi objektivno resnico, da se mora tej vsakdo ukloniti, pravnice stranke kakor njih pooblaščenca, priče in zvedenci, kakor tudi sodno osebo, in da kaznuje resnici nasprotujoče postopanje s plačevanjem troškov. Posledica temu pa se mora pokazati v dejstvu, da se bo število neutemeljenih pravnih zmanjšalo.

Zahvala.

Globoko ginjeni usojamo si tem potom izreči najiskrenejšo zahvalo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izraženo nam sočalje ob smrti našega iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta in tasta, gospoda

Štefana Furlan-a

kakor tudi vsem, ki so se udeležili sprevoda k večnemu počitku, posebno pa slavnemu katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov, prečastitim gg. pevcem, in darovateljem vencev. 45 (1-1)
Rekvjem obhajal se bode v torek, dne 3. maja, ob 1/2 9. uri dopoldne v cerkvi pri sv. Antonu v Verdu.

V Ljubljani, dne 28. aprila 1898.

Zalujoči ostali.

Častitim volilcem III. razreda!

Pri dopolnilni volitvi za III. razred občinskega sveta stolnega mesta Ljubljane izvoljena sva bila s toli pretežno, naju nad vse častečo večino, da smatramo za svojo sveto dolžnost, zahvaliti vse p. n. volilce, kateri so s svojim glasovanjem poverili nama mesto občinskega svetnika, zagotavljajoča, da se bova vsikdar na pristojnem mestu potegovala za pravice in koristi najinih soobčanov. 43 (1-1)

V Ljubljani, ona 26. aprila 1898.

Josip Kozak, Anton Klein,
občinska svetovalca

Zahvala.

Pri občinskih volitvah ljubljanskih trdno zedinjenim častitim volilcem slovenskim I. razreda zahvaljujem se za izkazano mi zaupanje za zagotovilo, da bodem tudi v prihodnje po svojih močeh zastopal interese vsega slovenskega prebivalstva v našem mestu.

Dr. Valentin Krisper,

44 (1-1)

mestni odbornik.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 8 (52 9)

„Slovenski List“ prinaša samo inserate slovenskih tvrdk ter odločno odklanja inserate tvrdk, ki so Slovincem sovražne.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

26 (25-8) izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage, pile, lonci (železolitni in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizararska tesarska, ključavničarska, kovaška in usnjarska orodja. Štedilniki, peči, kovano in valjano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke,

Zaradi opustitve trgovine-

oblastveno dovoljena 42 (3-2)

popolna razprodaja
vsakovrstne železnine
po tovarniških cenah.

Najlepa prilika gospodom trgovcem vsakovrstno železino najceneje si naročiti.

Andr. Druškovič

železarija, Mestni trg št. 9 10.

cement, storje za stropce, dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, vsakovrstna ploščevina: mesingasta, pakfonasta, bakrena, cinkasta, bela in črna in pocinkana. Trombe za vodo in gnojnico; svetilke za vozove; različna kovanja za koloče. Ključavnice, mesingaste kljčke, pante in zapahe, pletene omare in pipe za pivo itd. itd.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,
zarezane strešne opeke

(Strangfalzziegel)

(izdelane iz najbolje znane Vrhniške gline) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitnega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

42 (3-2)

Roman-cement

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Pozor kolesarjem - novincem:

za vozno vežbanje s kolesom je velikanska dvorana na razpolago.

Prodaja
biciklov.

Največja zaloga koles z vsemi novostmi. Po znano najboljša in preiskušena kolesa proti garanciji po najnižjih cenah. **Mehanična delavnica** za vsa popravila nahaja se v lastni hiši na Poljanski cesti št. 31, isto tam lep prostor na prostem za vežbanje na kolesu.

Puch, Styria
najboljša

Columbia
Helical-
Premier

Svetovnoznana

angleška kolesa

iz orožne tovarne B. S. A.

Velika zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev po najnižjih cenah.

Ceniki

šivalnih strojev ter koles se pošiljajo po pošti zastoj in franko.

40 (2-4)

Priporočam se p. n. občinstvu najljubše in vabim k obilnemu obisku.

Fran Čuden, urar v Ljubljani.